

zaaknummer 2013 W 1025 (1) en (2)

Datum beslissing

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats], [provincie] ([land]),
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. C. de Jongh, advocaat te Leiden.

tegen:

1. *(wijlen)* **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
(tijdens zijn leven) lid van de Congregatie van de Fraters van Tilburg
CMM.
2. *(wijlen)* **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
(tijdens zijn leven) lid van de congregatie van de Fraters van Tilburg
CMM.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 3 juli 2013.

Op 8 augustus 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van frater [naam], Algemene Overste Fraters CMM.

Op 8 oktober 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Met behulp van een skype-verbinding is klager (vanuit [land]) ter zitting gehoord. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Ter zitting zijn voorts verschenen: klagers juridisch adviseur mr. C. de Jongh en namens de Congregatie, frater [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager komt uit een gezin van vijf kinderen, waarvan hij de jongste was. Hij had twee oudere broers en twee zusters. Toen hij vijf jaar oud was, overleed zijn moeder. De oudste twee zoons konden na het overlijden van moeder bij vader blijven. Zijn twee zusters en klager werden door de autoriteiten in een internaat geplaatst. Frater [aangeklaagde 1] en frater [aangeklaagde 2] waren onderwijzers in het fraterhuis te [plaats]. Zij waren tevens belast met de dagelijkse verzorging van de kinderen in het internaat te [plaats].

Ongeveer een jaar na aankomst op het internaat, toen hij in de eerste klas van de lagere school zat, begon het misbruik. Klager maakte deel uit van een groep van ongeveer 36 jongens. De jongens gingen één keer per week onder de douche. Niet allemaal tegelijk, maar één voor één. Eén frater hield altijd toezicht in de doucheruimte en één frater hield toezicht in een naastgelegen ruimte waar de kinderen zich konden afdrogen en weer aankleden. Als frater [aangeklaagde 1] of frater [aangeklaagde 2] toezicht hielden en zij zich alleen met een jongen wisten (klager wist dat veel jongens hetzelfde lot ondergingen) vergrepen zij zich aan klager. Hij werd met zijn gezicht tegen de muur van de douche- of kleedruimte gezet. Hij werd gedwongen om met zijn handen de frater te bevredigen, net zo lang tot deze tot een orgasme kwam. Ondertussen stopte de frater zijn vinger in de anus van klager. Klager vermoedt dat het afgesproken werk was tussen de twee fraters, want als deze tegelijkertijd toezicht hielden (een in de doucheruimte en de ander in de kleedkamer) werd hij slechts door een van hen misbruikt. Klager voelde zich enorm in de val gezet. Hij kon nergens heen en er was niemand om hulp aan te vragen.

De fraters hadden niet elke week dienst. Klager vermoedt dat hij met tussenpozen van een maand misbruikt werd door een van de fraters, waardoor het aantal keren van seksueel misbruik door beide fraters neerkwam op twaalf keer per jaar.

Toen klager ongeveer 10 à 11 jaar oud was, hield het misbruik op. Hij kan het zich niet exact herinneren, maar tegen die tijd begon hij meer weerstand te bieden en hij ervoer dat oudere jongens die vermoedelijk hetzelfde misbruik hadden ondergaan hem probeerden te beschermen.

2.2. Toen klager 18 jaar oud was, heeft hij het internaat verlaten en is hij in het leger gegaan. Hij had wegens gebrek aan opleiding weinig keus. Twee jaar later is hij naar een ambachtsschool gegaan. Zijn vader was inmiddels ook overleden en met ondersteuning van de overheid kon hij een werkopleiding volgen. Hij is in de 'construction' terecht gekomen. Klager heeft door het misbruik het vertrouwen in de medemens verloren. Dat heeft hem altijd parten gespeeld. Afgezien van de voortdurende argwaan jegens vreemde mensen, heeft klager een groot probleem met lichamelijk contact. Aan de vooravond van zijn huwelijk heeft hij zijn vrouw gevraagd hem nooit spontaan aan te raken. Ook het seksuele leven werd beïnvloed door niet aangeraakt te willen worden. Toen de kinderen van klager klein waren, heeft hij ze niet aan willen aanraken en knuffelen. Het heeft klager altijd veel pijn gedaan dat hij niet in staat was om zijn dierbaren aan te raken. Zelfs toen er kleinkinderen kwamen, werd dit niet anders. Klager voelt dat hij hierdoor iets heel wezenlijks met zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen heeft gemist en dat doet erg veel pijn.

Zijn echtgenote heeft klager verder verteld dat hij met regelmaat hevige nachtmerries heeft waarbij hij wild om zich heen schopt en slaat en dat zij ervoor moet waken niet gewond te raken.

2.3. Met de klachtenprocedure hoopt klager een stap te kunnen maken bij de verwerking van wat hem is overkomen, al vreest hij dat dit slechts een zeer klein stapje zal zijn. Klager vindt het belangrijk dat de omvang van het misbruik binnen de Katholieke kerk in kaart wordt gebracht. Het leed dat kleine kinderen is aangedaan en die tot levenslang lijden heeft veroorzaakt, moet in zijn volle omvang in beeld gebracht worden. Klager hoopt met zijn

klacht tevens tot steun te zijn aan andere klagers die hetzelfde is overkomen. Klager wenst formele erkenning voor hetgeen hem overkomen is door de gezagsdragers van de kerk.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagden zijn overleden en kunnen geen weerwoord geven. *De Algemene Overste* heeft in zijn schriftelijke reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagden.

Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

Hij heeft voorts verklaard en geschreven dat de congregatie de pijn die klager heeft ervaren als gevolg van het machtsmisbruik binnen het weeshuis door beide fraters wil erkennen en dat de congregatie haar oprechte verontschuldiging wil aanbieden voor hetgeen klager destijds is aangedaan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer zevenenzestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagden verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De klachtencommissie acht aannemelijk dat klager door aangeklaagden frater [aangeklaagde 1] en frater [aangeklaagde 2] seksueel is misbruikt gedurende ongeveer vijf jaren (van 1946 tot 1950) en dat dit gemiddeld één keer per maand plaatsvond, waarbij het afwisselend aangeklaagde frater [aangeklaagde 1] en aangeklaagde frater [aangeklaagde 2] betrof. Het misbruik bestond uit het met de hand moeten bevredigen van aangeklaagden en het (daarbij) met de vingers in de anus worden gepenetreerd door de aangeklaagden.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ten aanzien van frater [aangeklaagde 1] ondersteund door de klaagschriften 2012T806, 2010T183 en 2012T691 en ten aanzien van frater [aangeklaagde 2] door klaagschrift 2012T895.

Hoewel het in die klaagschriften genoemde misbruik qua plaats en handelingen niet geheel hetzelfde is als het misbruik door deze aangeklaagden bij klager, maakt dit het oordeel van de klachtencommissie over de aannemelijkheid niet anders. Met name niet, nu het misbruik van klager eerder in de tijd plaatsvond en er daarnaast sprake was van een andere setting (zo

wordt in klaagschrift 2012T895 gesproken over misbruik in de klas, en gaat het in onderhavig klaagschrift over de doucheruimte), wat een verklaring kan zijn voor de verschillen.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 7 jaar oud. Aangeklaagden waren voor hem personen in wie hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat de aangeklaagden zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over (het verzoek van klager om) financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie [naam] de klachten tegen frater [aangeklaagde 1] en frater [aangeklaagde 2] beide gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 28 oktober 2013 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en drs. L. Erfmeyer, leden, bijgestaan door mr. Y. Rikken, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.

